

= מידע לעובד בנושא נגישות =

נגישות היא אחד מהתנאים הבסיסיים למימוש זכותם של אנשים עם מוגבלות לשוויון. לכן, החוק מחייב ארגונים להנגיש לאנשים עם מוגבלות את השירותים והמקומות בהם ניתן השירות.

מהי מוגבלות: "אדם עם מוגבלות הינו אדם עם לקות המגבילה את תפקודו באופן מהותי. לקות זו יכולה להיות פיזית, חושית, נפשית, שכלית או קוגניטיבית".

מהו חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות: חקיקת הנגישות, היא תולדה של ההבנה כי אין צדק בהדרת אנשים עם מוגבלות וכי בידנו לשנות את פני הדברים על ידי שינוי הסביבה כך שתתאים למגוון רחב ככל האפשר של יכולות וצרכים אנושיים.

חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, שנחקק בשנת 1998, מגדיר את זכותם של אנשים עם מוגבלות לשוויון. החוק מדגיש את היותו של אדם עם מוגבלות אדם שווה ערך מעצם היותו אדם ומגדיר את מחויבותה של החברה הישראלית להבטיח שוויון וכבוד לאדם עם מוגבלות.

- **שונה אך שווה** - אנשים עם מוגבלות שונים ביכולות ובצרכים שלהם.
- **חירות וקבלת החלטות** - אדם עם מוגבלות הוא אדם חופשי ואוטונומי ככל בני האדם.

החוק מגדיר: "אפשרות הגעה למקום, תנועה והתמצאות בו, שימוש והנאה משירות, קבלת מידע הניתן או המופק במסגרת מקום או שירות או בקשר אליהם, שימוש במתקניהם והשתתפות בתכניות ובפעילויות המתקיימות בהם, והכל באופן שוויוני, מכובד, עצמאי ובטיחותי".

- החוק מחייב את כל מי שנותן שירות ציבורי להנגיש את המקומות והשירותים שהוא מספק, העיקרון הוא שכל מקום וכל שירות שניתן לכולם יינתן בצורה שווה גם לאנשים עם מוגבלות.
- החוקים והתקנות השונים מגדירים מה ואיך להנגיש בכל מקום ובכל סוג שירות. החוק מתייחס לנגישות בשני תחומים: נגישות מבנים תשתיות וסביבה (מתו"ס) ונגישות השירות.
- **נגישות מבנים תשתיות וסביבה (מתו"ס):** נגישות פיזית של המקומות.
- **נגישות השירות:** האופן בו ניתן השירות יהיה מותאם גם לאנשים עם מוגבלות.

מטרות חוק השוויון:

- להגן על כבודם של אנשים עם מוגבלות וחירותם.
- לאפשר השתתפות שוויונית ופעילה של אנשים עם מוגבלות בכל תחומי החיים על מנת שיוכלו למצות את יכולותיהם באופן מלא.
- לתת מענה הולם לצרכיהם המיוחדים של אנשים עם מוגבלות, באופן שיאפשר להם לחיות בעצמאות מרבית, בפרטיות ובכבוד.
- לעגן את זכותם של אנשים עם מוגבלות לקבל החלטות הנוגעות לחייהם, על פי העדפותיהם.

ערכי חוק השוויון:

- **השתתפות שוויונית ופעילה ומיצוי היכולות האישיות** - אנשים עם מוגבלות זכאים להשתתף באופן מלא, שוויוני ופעיל בכל תחומי החיים, בכל אדם גלום פוטנציאל אדיר ותפקיד החברה להסיר חסמים.
- **איסור הפליה** - החוק אוסר להפלות אדם עם מוגבלות בשירותים, מקומות ומוצרים הניתנים לכלל הציבור.
- **אסור לסרב לאפשר לאדם עם מוגבלות להיכנס ולנוע במקום המיועד לציבור.**

- אסור לסרב לתת שירות או למכור מוצר לאדם עם מוגבלות.
- אסור לקבוע תנאים שיגבילו את השימוש במקום, בשירות או במוצר בשל מוגבלות.
- חובה לאפשר שימוש בשירות והנאה ממנו.
- חובה לתת שירותים ומוצרים באותה איכות ורמה ובאותם תנאים כמו לכלל הציבור.

סוגי מוגבלויות : קיימים סוגי מוגבלויות רבים, להלן סקירה קצרה של סוגי המוגבלות העיקריים.

- **מוגבלות שמיעה:** מוגבלות שמיעה נעה על רצף שבין קושי לשמוע בעוצמות ובתדרי קול מסוימים ועד לחוסר יכולת לשמוע כלל או כמעט בכלל, מצב הקרוי חירשות.
- **מוגבלות ראייה:** מוגבלות ראייה נעה על הרצף שבין מתקשים לראות גם כאשר הם מרכיבים משקפיים. מוגבלות ראייה חמורה, עיוורים ועיוורים מוחלטים.
- **מוגבלות בהתניידות:** כמיליון ישראלים מתקשים בהליכה. חצי מיליון מתקשים ללכת ללא תמיכת אדם או אביזר עזר (כגון מקל, הליכון או כיסא גלגלים).
- **מוגבלות מוטורית בידיים:** מוגבלות מוטורית בידיים בשל שיתוק, רפיון שרירים, קואורדינציה ירודה, רעידות, פגיעה באצבעות ועוד.
- **מוגבלות שכלית:** לאנשים עם מוגבלות שכלית יכולת אינטלקטואלית ורמת משכל נמוכים משמעותית מהמוצע. הם מתקשים בהבנת מידע מורכב ומהיר, ולחלק מהם אין יכולת קריאה תפקודית.
- **מוגבלות קוגניטיבית:** מוגבלויות קוגניטיביות הן מוגבלויות הפוגעות ביכולת לחשוב- לשקול, להבין ולפתור בעיות, לזכור, להתרכז, להתארגן, ללמוד ולעבד מידע חושי באופן יעיל ומדויק, בעוד שרמת המשכל הינה תקינה.
- **מוגבלויות נפשיות:** אחד המאפיינים של מוגבלות זו הינה המצב התפקודי השונה בזמן התקף ובזמן הפוגה, כשבזמן התקף התסמינים קשים ובזמן הפוגה כמעט או כלל אינם קיימים.
- **מוגבלות דיבור ושפה:** טווח המוגבלות נע בין מוגבלות מתונה כגון דיבור איטי, דיבור לא ברור או גמגום ועד למוגבלות חמורה בה האדם אינו יכול לדבר כלל. הגורמים למוגבלות דיבור הם פיזיים ורגשיים.

דברים שכדאי לדעת על מוגבלויות:

- רוב המוגבלויות אינן נראות לעין. כלומר, לאדם מן השורה קשה לזהות שלעומד מולו יש מוגבלות.
- אנשים רבים עם מוגבלויות בלתי נראות אינם נוטים לחשוף את מוגבלותם בשל הסטיגמות החברתיות הקשורות בהן. דבר זה עלול להקשות על זיהוי צרכי הלקוח על-ידי נותן השירות.
- לכל מוגבלות תפקודית יש קשת של רמות מוגבלות הנעה ממוגבלות קלה דרך מוגבלות מתונה ועד למוגבלות חמורה.
- ייתכן כי לאדם תהיה יותר ממוגבלות אחת. על כן כאשר זוהתה מוגבלות אין להניח כי היא המוגבלות היחידה ויש להיות קשובים למופעים של קשיי תפקוד נוספים. יחד עם זאת, יש להיזהר מן הנטייה ההפוכה של ייחוס מוגבלויות נספות למרות שאין להן עדויות התנהגותיות (בעיקר נטייה ליחס מוגבלויות שכליות). לדוגמא, אנשים עיוורים או אנשים בכיסאות גלגלים מתלוננים שמדברים אליהם כאילו יש להם קושי בהבנה.

רכז נגישות עירוני:

תפקידו הובלת וקידום תחום הנגישות, ריכוז המידע והעברתו, לוודא שכל נושאי האחריות ברשות מודעים לנדרש מהם, להנגיש ולתת מענה לפניות. רכז הנגישות של העירייה הינו _____ עמית אסימיני _____ ניתן לפנות אליו בטל': _____ 04-6297145 / במייל: amita@zy1882.co.il